

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou ve věci

žalobce: X, nar. X
bytem X
zastoupen Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, Ph.D., advokátem
sídlem Opletalova 1417/25, 110 00 Praha 1

proti
žalované: Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců
sídlem nám. Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 8. 2024, č. j. MV-112354-4/SO-2024

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 28. 8. 2024, č. j. MV-112354-4/SO-2024, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 16 342,- Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce Mgr. et Mgr. Marka Čechovského, Ph.D.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalované ze dne 28. 8. 2024, č. j. MV-112354-4/SO-2024 (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 6. 6. 2024, čj. OAM-02858-13/PP-2024 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“). Tím byla podle § 87e odst. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v rozhodném znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu podle § 87b zákona o pobytu cizinců, neboť žalobce není rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Podle § 87e odst. 4 zákona o pobytu cizinců byla žalobci stanovena lhůta 30 dnů od právní moci rozhodnutí k vycestování z území České republiky.

II.

Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce namítal, že správní orgány nesprávně vyložily pojem příbuzný občana Evropské unie podle § 15a odst. 3 písm. a) bodu 1 a 2 zákona o pobytu cizinců, když v rozporu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie a Nejvyššího správního soudu vyžadovaly prokázání biologického či právního pouta žalobce k paní Mgr. H. S.
3. V důsledku nesprávného výkladu pojmu příbuzný správní orgány v rozporu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) nezjistily skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, tj. neobjasnily povahu osobních vazeb mezi žalobcem a paní Mgr. S., zejména odmítly provést žalobcem navrhované výslechy.
4. Žalobce dále považoval závěr správních orgánů, že žalobce není rodinným příslušníkem občana Evropské unie podle § 15a zákona o pobytu cizinců ve spojení s čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „pobyťová směrnice“), za nesprávný a nedostatečně odůvodněný.
5. Žalobce dále namítal, že žalovaná zatížila správní řízení předcházející vydání napadeného rozhodnutí vadou, pokud jej na žalobcovu žádost v rozporu s § 93 odst. 1 ve spojení s § 64 odst. 2 správního řádu nepřerušila z důvodu paralelně vedeného soudního řízení o společném návrhu žalobce a paní Mgr. S. na osvojení žalobce podle § 848 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“).
6. Žalobce závěrem namítal, že správní orgány v nedostatečném rozsahu posoudily proporcionalitu dopadu jejich rozhodnutí do základního práva žalobce a paní Mgr. S., jejího opatrovance a její matky na respektování soukromého a rodinného života chráněného čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 7 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

7. Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že žalobní námitky jsou totožné s námitkami odvolacími, ke kterým se již žalovaná vyjádřila v napadeném rozhodnutí. Žalovaná

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

zopakovala, že na žalobce není možné pohlížet jako na rodinného příslušníka občana Evropské unie, a to z důvodu, že mezi ním a paní Mgr. S. neexistuje jakýkoliv příbuzenský vztah, přičemž alespoň určitý stupeň příbuzenství je vyžadován podle § 15a zákona o pobytu cizinců i podle čl. 3 odst. 2 písm. a) pobytové směrnice. Tento závěr též vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2017, č. j. 4 Azs 230/2016-54. Žalovaná nezpochybňovala faktické vazby mezi žalobcem a paní Mgr. S., na základě kterých však nebylo možno žádosti vyhovět. Ze stejného důvodu považovala za nadbytečné provádění navrhovaných výsledků žalobce a paní Mgr. S. Podle žalované rovněž nebyl důvod přerušit řízení, neboť ani osvojením podle § 848 o. z. nemohlo dojít ke vzniku příbuzenského vztahu. Žalovaná měla za to, že napadené rozhodnutí nijak nepřiměřeně nedopadá do soukromé a rodinné sféry žalobce. Závěrem navrhla zamítnutí žaloby.

IV.

Obsah správního spisu

8. Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
9. Žalobce podal dne 21. 2. 2024 ke správnímu orgánu I. stupně žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 87b zákona o pobytu cizinců. Považoval se za faktického příbuzného paní Mgr. H. S., nar. X, státní občanky ČR přihlášené k trvalému pobytu na území ČR, se kterou sdílí domácnost a je na ní závislý co do výživy. Paní Mgr. S. poskytuje žalobci ubytování a hradí taktéž veškeré náklady na zajištění jeho základních životních potřeb. Vytvořily se mezi nimi úzké a stále osobní vazby. Na podporu svých tvrzení doložil žalobce prohlášení čtrnácti různých osob, státních občanů ČR. Rovněž za účelem prokázání faktických blízkých rodinných vazeb navrhl provedení výsledku sebe a paní Mgr. H. S. Žalobce v rámci správního řízení uvedl, že dne 18. 1. 2024 požádal o přiznání postavení osoby bez státní příslušnosti podle § 49a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, proto není osobou, která by na území ČR pobývala neoprávněně. Žalobce dále uvedl, že zamítnutím jeho žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu by bylo nepřiměřeně zasaženo do jeho práva na respektování soukromého a rodinného života, a do téhož práva paní Mgr. S.
10. Dne 6. 6. 2024 vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí, jímž žádost žalobce zamítl, neboť není rodinným příslušníkem občana Evropské unie, a stanovil žalobci lhůtu k vycestování z území ČR do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.
11. Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal odvolání, neboť měl za to, že se správní orgán I. stupně dopustil nesprávného výkladu pojmu „příbuzný“ občana Evropské unie podle § 15a odst. 3 písm. a) bodu 1 a 2 zákona o pobytu cizinců, kdy unijní úprava není totožná s občanskoprávním pojetím pojmu. Dále ve svých odvolacích námitkách správnímu orgánu I. stupně vytýkal, že nezjistil skutkový stav v potřebné míře, neprovedl navrhované výsledky žalobce a paní Mgr. S. Správní orgán I. stupně podle žalobce nesprávně posoudil právní otázku, zda lze žalobce považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie. Žalobce rovněž považoval prvostupňové rozhodnutí za nepřiměřené s ohledem na zásah do soukromého a rodinného života. Žalobce navrhl, aby správní orgán I. stupně v rámci autoremedury prvostupňové rozhodnutí zrušil a žalobcově žádosti vyhověl, případně aby řízení o této žádosti přerušil do doby rozhodnutí soudu o společném návrhu žalobce a paní Mgr. S. na osvojení žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

12. Dne 28. 8. 2024 vydala žalovaná napadené rozhodnutí, kterým odvolání žalobce zamítla a potvrdila prvostupňové rozhodnutí.
13. V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí se žalovaná ztotožnila s posouzením správního orgánu I. stupně. Žalovaná konstatovala, že žalobcem nebyl předložen doklad, který by osvědčoval skutečnost, že je žalobce rodinným příslušníkem občana EU. Správní orgán I. stupně podle žalované správně dospěl k závěru, že v případě žalobce nedošlo ve vztahu k paní Mgr. S. ke splnění podmínek žádné z vymezených skutkových podstat podle § 15a odst. 1, podle § 15a odst. 2, ani podle § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Ve vztahu k § 15a odst. 3 žalovaná uvedla, že mezi žalobcem a paní Mgr. S. neexistuje příbuzenský vztah, což aplikaci daného ustanovení vylučuje. Žalovaná odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2017, č. j. 4 Azs 230/2016-54, podle nějž pojem „příbuzný“ je nutné vykládat shodně s pojmem „ostatní rodinný příslušník“ podle pobytové směrnice, přičemž je třeba zvážit charakter dotčeného příbuzenského vztahu. Je přitom nutné, aby tato osoba měla s občanem Evropské unie určitý stupeň rodinné vazby, má se jednat o vztah obecně považovaný za příbuzenský, jakkoliv jej nelze zařadit mezi příslušníky tzv. „jádrové“ rodiny. Žalobcem uváděnou judikaturu nepovažovala žalovaná za přílehlavou. Žalovaná dále konstatovala, že i kdyby se žalobce stal osvojcem paní Mgr. S., jedná se o osvojení, které není obdobou osvojení nezletilého, a proto jím nevznikne mezi žalobcem a paní Mgr. S. vztah, jaký je mezi rodičem a dítětem. Proto by žalobce nemohl být považován za potomka občana Evropské unie podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Navrhované výsledky žalovaná neprovedla, protože jimi zjištěné skutečnosti nemohly mít vliv na výsledek věci.

V.

Právní posouzení věci soudem

14. Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán [ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, přičemž vycházel ze skutkového a právní stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Po provedeném řízení soud dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
15. Soud při rozhodování vycházel právní úpravy účinné ke dni vydání napadeného rozhodnutí, kdy podle § 15a zákona o pobytu cizinců:
 - 1) *Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho*
 - a) *manžel,*
 - b) *rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje,*
 - c) *potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a*
 - d) *potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.*
 - 2) *Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se dále rozumí cizinec, který je ke státnímu občanu České republiky přihlášenému k trvalému pobytu na území ve vztahu uvedeném v odstavci 1 písm. a) až d).*

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

3) *Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se dále rozumí cizinec, který*

- a) *je příbuzným občana Evropské unie nebo státního občana České republiky přihlášeného k trvalému pobytu na území a*
 - 1. *je v zemi, z níž pochází, osobou vyživovanou tímto občanem Evropské unie nebo státním občanem České republiky,*
 - 2. *je v zemi, z níž pochází, členem domácnosti tohoto občana Evropské unie nebo státního občana České republiky, nebo*
 - 3. *u kterého vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Evropské unie nebo státního občana České republiky, nebo*
- b) *má s občanem Evropské unie nebo se státním občanem České republiky přihlášeným k trvalému pobytu na území řádně doložený trvalý partnerský vztah.*

16. Podle čl. 2 bodu 2 písm. c) pobytové směrnice pro účely této směrnice se rozumí: 2. "rodinným příslušníkem": c) *potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b).*
17. Podle čl. 3 odst. 2 písm. a) pobytové směrnice *aniž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotýčných osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob: a) všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně.*
18. Podle § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců *rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a doprovází občana Evropské unie na území nebo následuje občana Evropské unie, který na území pobývá, je povinen požádat ministerstvo o vydání povolení k přechodnému pobytu, pokud hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce.*
19. Žalobce namítal, že správní orgány provedly nesprávný výklad pojmu „příbuzný“ občana Evropské unie. Žalobce měl za to, že může být příbuzným paní Mgr. S. ve smyslu § 15a odst. 3 písm. a) bodu 1 a 2, aniž by k ní měl jakoukoliv biologickou či právní vazbu. Postačí výlučně vazby faktické, které dosahují určité kvality a intenzity. Námitka je důvodná.
20. Smyslem a účelem přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie je ochrana rodiny, a to i v širším smyslu. Při výkladu pojmu „příbuzný“ občana Evropské unie je nutné upřednostnit spíše materiální přístup k pojetí rodinného života. Právo pobytu z důvodu příbuzenského vztahu nesmí být vyhrazeno pouze pro nejbližší rodinné příslušníky. Při extenzivním výkladu lze pojem vztáhnout také na úzký osobní vztah založený na základě právních nebo faktických skutečností. Nejvyšší správní soud ve svém nedávném rozsudku ze dne 22. 2. 2024, č. j. 6 Azs 45/2023-28 dovodil, že: „Ostatními rodinnými příslušníky ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků volně se pohybovat a pobývat na území členských států [příbuznými ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 1. 8. 2021], mohou být rovněž žadatelé mající k občanovi Evropské unie toliko faktickou rodinnou vazbu, je-li prokázán vztah závislosti založený na existenci úzkých a stálých osobních vazeb vzešlých ze společného života a soužití, které přesahuje pouhé dočasné soužití motivované čistě účelovými důvody.“ Tím je výslovně připuštěno, že existence pouze faktické rodinné vazby k občanu Evropské unie je způsobilá založit u cizince postavení příbuzného, resp. ostatního rodinného příslušníka.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

21. Důkazní břemeno ohledně existence faktické rodinné vazby obecně nese žadatel (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2023, č. j. 3 Azs 271/2022-26). Žalobce v tomto ohledu navrhoval již ve správním řízení provedení důkazů k prokázání existence úzkých a stálých osobních vazeb, zejména výslech jeho i paní Mgr. S. Správní orgány však tyto důkazy neprovedly s poukazem na neexistenci příbuzenského vztahu mezi žalobcem a paní Mgr. S., a tedy nesplnění zákonné podmínky pro vydání povolení k přechodnému pobytu. Žalobce s tímto závěrem nesouhlasil, v čemž spočívá jeho druhá žalobní námitka ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu.
22. Z judikatury Nejvyššího správního soudu skutečně plyne, že existence alespoň určitého stupně rodinné vazby je nezbytným předpokladem pro učinění závěru, zda osoba je rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu zákona o pobytu cizinců. V této souvislosti soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2017, č. j. 4 Azs 230/2016-54, podle nějž: *„Pojem „příbuzný“ užitý v návěti § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců je tedy třeba vykládat shodně s pojmem „ostatní rodinný příslušník“, užitým v čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice, jako neurčitý právní pojem, jehož naplnění musí být posuzováno vždy s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu. Přitom je třeba zvážit charakter dotčeného příbuzenského vztahu, který nemusí záviset pouze na formalizovaných rodinných vazbách. Samozřejmě pro zjištění, zda je konkrétní osobu třeba pokládat za příbuzného ve smyslu § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců, respektive ostatního rodinného příslušníka ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice je nutné, aby tato osoba měla s občanem Evropské unie určitý stupeň rodinné vazby.“* Ve světle výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2024, č. j. 6 Azs 45/2023-28 je však nutné vyložit prezentované závěry tak, že zahrnují i určitý stupeň faktické rodinné vazby. Stejně tak ze stanoviska generálního advokáta Y. Bota předneseného dne 27. března 2012 ve věci C-83/11, plyne, že i *„faktické vztahy mimo jakýkoli příbuzenský vztah byly rovněž kvalifikovány jako „rodinný život.“*
23. Žalovaná označila navrhované výslechy žalobce a paní Mgr. S. za nadbytečné pro neexistenci příbuzenského vztahu mezi žalobcem a paní Mgr. S., za který považovala pouze vztah biologický. Přitom právě existence rodinné vazby mezi žalobcem a paní Mgr. S. měla být navrhovanými výslechy prokázána, byť se eventuálně mohlo jednat o rodinnou vazbu faktickou.
24. Z výše citovaných judikatorních závěrů pro nyní projednávanou věc plyne, že správní orgány pochybily, když kategoricky odmítly možnou existenci příbuzenského vztahu pouze na základě faktických rodinných vazeb mezi žalobcem a paní Mgr. S. Při posuzování rodinné vazby převažuje materiální hledisko, tj. existence blízkých, úzkých a stálých osobních vazeb vzešlých ze společného života a soužití, které přesahuje pouhé dočasné soužití motivované čistě účelovými důvody. Striktní vyžadování naplnění formálního kritéria biologického či pokrevního pouta neobstojí.
25. Protože žalovaná neprovedla navrhované výslechy žalobce a paní Mgr. S., nezjistila v rozporu se zásadou materiální pravdy podle § 3 správního řádu stav věci v nezbytném rozsahu a způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Neobjasnila povahu osobních vazeb mezi žalobcem a paní Mgr. S., jejich kvalitu a intenzitu. Neměla tedy skutkový podklad pro vytvoření úsudku, zda lze žalobce považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců. V podobných případech je přitom výslech žadatele a členů domácnosti klíčovým důkazem k prokázáním vzájemných rodinných vazeb. Žalobce odkázal na přílehlavou judikaturu Nejvyššího správního soudu, který ve svém rozsudku ze dne 6. 1. 2022, č. j. 1 Azs 314/2021-47, dovedl,

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

že: „*Nutnost provedení výsledků ostatně plyne i z podstaty věci. Soužití rodiny ve společné domácnosti je obecně obtížné prokázat. Provedení výsledků členů této domácnosti je tedy při prokazování její existence jedním z hlavních důkazů vypovídajících o takové skutečnosti.*“

26. Žalovaná vyšla ze skutečnosti, že žalobce nemá k paní Mgr. S. žádné pokrevní vazby ani mezi nimi příbuzenství nevzniklo v důsledku osvojení (nezletilého), a proto dále již žádné další okolnosti nezkoumala. Tato úvaha nicméně nebyla správná, jak již bylo rozebráno výše. Správní orgány měly zkoumat existenci faktických rodinných, resp. příbuzenských vazeb mezi žalobcem a paní Mgr. S. a za tímto účelem shromažďovat podklady a provádět dokazování. S ohledem na správními orgány zastávaný nesprávný výklad pojmu příbuzný občana Evropské unie podle § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců tak nebyl skutkový stav zjištěn dostatečně.
27. Žalobce dále namítal, že žalovaná zatížila správní řízení předcházející vydání napadeného rozhodnutí vadou, pokud jej na žalobcovu žádost v rozporu s § 93 odst. 1 ve spojení s § 64 odst. 2 správního řádu nepřerušila z důvodu paralelně vedeného soudního řízení o společném návrhu žalobce a paní Mgr. S. na osvojení žalobce podle § 848 o. z.
28. Žalobce v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí uvedl a doložil, že má zájem být osvojen paní Mgr. S. Za tím účelem podal s paní Mgr. S. společný návrh na osvojení zletilého, přičemž o tomto návrhu je vedeno řízení Obvodním soudem pro Prahu 6, které ke dni vydání napadeného rozhodnutí nebylo skončeno. V odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí pak žalobce navrhl, aby bylo řízení o jeho žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie přerušeno, a to právě do doby, než bude soudem rozhodnuto ve věci osvojení.
29. Žalovaná návrhu na přerušení řízení nevyhověla s odůvodněním, že osvojení zletilého podle § 848 o. z., které není obdobou osvojení nezletilého, není způsobilé založit příbuzenský vztah, resp. tvrdila, že se žalobce v důsledku osvojení podle citovaného ustanovení o. z. nestane rodinným příslušníkem paní Mgr. S.
30. Podle § 771 o. z. *příbuzenství je vztah osob založený na pokrevním poutu, nebo vzniklý osvojením.*
31. Podle § 794 o. z. *osvojením se rozumí přijetí cizí osoby za vlastní.*
32. Podle § 848 odst. 1 o. z. *není-li to na újmu důležitých zájmů potomků osvojitele nebo potomků osvojovaného, lze osvojit zletilého výjimečně také z důvodů hodných zvláštního zřetele, pokud to je přínosné pro osvojitele a osvojence navzájem, nebo v odůvodněných případech alespoň pro jednoho z nich.*
33. Podle § 848 odst. 2 o. z. *ustanovení o osvojení nezletilého, včetně ustanovení o jeho následcích, se použijí přiměřeně.*
34. V případě osvojení, které není obdobou osvojení nezletilého, platí oproti osvojení nezletilé osoby řada omezení v právních důsledcích tohoto osvojení. Tato omezení se týkají jak příbuzenských vztahů, tak majetkových práv. Je rovněž pravdou, že pouze právní úprava osvojení nezletilého má za následek vznik takového právního poměru mezi osvojencem a osvojitelem, jaký je mezi rodičem a dítětem. I pokud by došlo k osvojení žalobce paní Mgr. S., nemohl by žalobce být považován za potomka občana EU v přímé linii ve smyslu čl. 2 bodu 2 písm. c) pobytové směrnice, tedy ani za potomka ve smyslu § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

35. Přesto z § 771 ve spojení s § 849 o. z. vyplývá zcela jednoznačný závěr, že i osvojením zletilého, které není obdobou osvojení nezletilého, vzniká mezi osvojitelem a osvojencem příbuzenský poměr. Shodný názor zastává rovněž komentářová literatura: „Příbuzenský poměr zde vzniká jen mezi osvojencem (popř. také potomky osvojence za podmínek § 852) a osvojitelem, nikoliv však i s dalšími příbuznými (rodinou) osvojitele.“ (srov. ŠIMARKOVÁ, Olga. § 849 [Příbuzenství osvojence]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1. Dostupné na beck-online.cz.) Osvojením tak mohlo dojít u žalobce ve vztahu k paní Mgr. S. k naplnění podmínek příbuzenství, resp. žalobce by mohl připadat v úvahu jako rodinný příslušník paní Mgr. S. podle § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců, potažmo podle čl. 3 odst. 2 písm. a) pobytové směrnice.
36. Soud podotýká, že si je vědom závěrů plynoucích z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2019, č. j. 7 Azs 374/2018-28. Podle tohoto rozsudku „*pojem potomek občana Evropské unie uvedený v § 15a odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, zahrnuje rovněž osobu, jejíž vztah k tomuto občanovi není založen pokrevním poutem, ale osvojením. Podmínkou však je, že v důsledku osvojení vznikne mezi oběma trvalý přímý vztah rodiče a dítěte, kterým jsou dotyčné osoby spojeny.*“ Nejvyšší správní soud tuto myšlenku následovně rozvedl: „*Jelikož na základě osvojení, které není obdobou osvojení nezletilého dle § 848 občanského zákoníku, nevzniká mezi osvojencem a osvojitelem z právního hlediska trvalý vztah rodiče a dítěte, nemůže být osoba, která byla tímto způsobem osvojena občany Evropské unie, považována za potomka občana Evropské unie v přímé linii ve smyslu čl. 2 bodu 2 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, tedy ani za potomka dle § 15a odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.*“
37. K tomu však soud uvádí, že predestinované závěry dopadají toliko na situace podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců (čl. 2 odst. 2 písm. c) pobytové směrnice), které obsahují pro vznik postavení rodinného příslušníka občana EU odlišné podmínky než § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců (čl. 3 odst. 2 písm. a) pobytové směrnice).
38. Podle § 93 odst. 1 správního řádu *jestliže v této hlavě není stanoveno jinak, pro řízení o odvolání se obdobně použijí ustanovení hlav I až IV, VI a VII této části.*
39. Podle § 64 odst. 2 správního řádu *v řízení o žádosti přeruší správní orgán řízení na požádání žadatele; jestliže je žadatelů více, může tak učinit jen za podmínky, že s přerušením souhlasí všichni.*
40. V řízení o žádosti je tedy přerušování správního řízení obligatorní, tj. správní orgán přerušuje řízení zahajované na žádost, pokud o přerušování řízení požádá žadatel. Smyslem institutu přerušování řízení podle § 64 odst. 2 správního řádu je zejména poskytnout žadateli časový prostor k tomu, aby mohl obstarat doklady potřebné pro doložení důvodnosti své žádosti, popřípadě časový prostor pro to, aby zvážil, zda na své žádosti setrvá. Správní řád stanoví, že požádá-li žadatel o přerušování řízení, správní orgán řízení přerušuje. Z jazykového výkladu tudíž vyplývá povinnost správního orgánu řízení na požádání žadatele v souladu se zásadou dispoziční přerušit. Judikatura nicméně s ohledem na smysl institutu přerušování řízení a základní zásady postupu správních orgánů dovodila, že i přes dikci zákona správní orgán není povinen k žádosti žadatele automaticky probíhající řízení přerušit, jelikož účelem takové žádosti může být např. i pouhé prodlužování řízení a oddalování vydání rozhodnutí

ve věci samé (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 4 As 16/2017-45).

41. Jak bylo vysvětleno výše, pojem rodinný příslušník občana Evropské unie ve smyslu § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců, může zahrnovat rovněž osobu, jejíž vztah k tomuto občanovi není založen pokrevním poutem, ale osvojením. V tomto ohledu je nepochybné, že vyřešení otázky osvojení mohlo mít význam pro řízení o žalobcově žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, neboť v jeho důsledku mohlo dojít ke vzniku příbuzenského poměru mezi žalobcem a paní Mgr. S., i když by se nejednalo o vztah potomek-rodíč. Zároveň z návrhu na přerušování řízení není patrná snaha účelově prodlužovat správní řízení. Žalovaná proto pochybila, když správní řízení k žalobcově návrhu nepřerušila.
42. S ohledem na shora uvedené závěry se soud již nezabýval námitkou žalobce týkající se nedostatečného posouzení dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce a paní Mgr. S.

VI.

Závěr a náklady řízení

43. Soud napadené rozhodnutí zrušil bez jednání z důvodů podle § 76 odst. 1 písm. b) a c) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění, a dále pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Zároveň soud věc vrátil žalované k dalšímu řízení; právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je žalovaná v dalším řízení vázána (§ 78 odst. 4 a 5 s. ř. s.).
44. V dalším řízení bude na žalované, aby v intencích závazného právního názoru vysloveného v tomto rozsudku znovu posoudila, zda žalobce lze považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 15a odst. 3 písm. a) bodu 1 a bodu 2 zákona o pobytu cizinců. Vyjde při tom z toho, že i existence pouhé faktické rodinné vazby k občanu Evropské unie je způsobilá založit u cizince postavení příbuzného podle § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Za tím účelem náležitě zjistí skutkový stav, tj. objasní povahu osobních vazeb mezi žalobcem a paní Mgr. S. a posoudí, zda lze mezi nimi dovést faktickou rodinnou vazbu vyplývající ze vztahu závislosti založeného na úzkých a stálých osobních vazbách vzešlých ze společného života a soužití, které přesahuje pouhé dočasné soužití motivované čistě účelovými důvody. Od výsledku posouzení faktických rodinných vazeb se pak bude odvíjet nutnost zkoumání naplnění dalších podmínek obsažených v § 15a odst. 3 písm. a) bodu 1 a bodu 2 zákona o pobytu cizinců. Žalovaná dále vyjde z toho, že osvojením zletilého, které není obdobou osvojení nezletilého, vzniká mezi osvojitelem a osvojencem příbuzenský poměr. V této souvislosti zohlední skutečnost, která nastala po vydání napadeného rozhodnutí a kterou soud zjistil z úřední činnosti, tedy že rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne X, č.j. X, který nabyl právní moci dne X bylo rozhodnuto, že žalobce se právní mocí tohoto rozsudku stává osvojencem osvojitelky Mgr. H. S., přičemž toto osvojení není obdobou osvojení nezletilého a s touto skutečností se vypořádá v rámci posouzení naplnění podmínek uvedených v § 15a odst. 3 písm. a) bodu 1 a bodu 2 zákona o pobytu cizinců.
45. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

neúspěšné žalované. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 3 úkony (§ 11 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., tj. převzetí zastoupení, žaloba a replika] právní služby v částce 3 100,- Kč za jeden úkon, celkem 9 300,- Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), vyhlášky č. 177/1996 Sb. v rozhodném znění, a náhradu hotových výdajů v částce 300,- Kč za jeden úkon, celkem 900,-Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky). Právní zástupce žalobce prokázal, že je plátcem DPH, a proto se částka zvyšuje o hodnotu příslušné daňové sazby. Dále žalobci vznikly náklady zaplacením soudního poplatku za žalobu proti rozhodnutí správnímu orgánu a za návrh na přiznání odkladného účinku, a to ve výši 4 000,- Kč. Celková výše nákladů řízení tedy činí částku 16 342,- Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 7. ledna 2026

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje X.